

117

1787

N:o 5.

Festi-Ma Rahwa

Kalender,

ehk

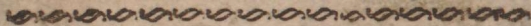
Täht-Kamat

1787

Alasta peäle, parrast meie

Issanda Jeesuse Kristuse

Sündimist.

Talliinas,

Erükkitud Lindworse Kirjadega.

**Värrast sedda kallist Jesusse Kristusse
sundimist, on tännawo se 1787. aasta.**

Värrast ma=ilma lomist	5736
Värrast Lutterusse õige usso ülles= wõtmist	270
Värrast wanna katko	130
Värrast sedda kui wäggi Pranburgi läks	108
Värrast sedda kui Toompä põllend	103
Värrast sedda sure nälja hakkatust	92
Värrast teist katko	77
Värrast meie armollisema Keisri ja Sure Praua K A E A K I M A sundimist	58
Värrast sedda kui ta hakkand wallit= sma	25

Pühha=Päwa märk **C.**
Joulo=ja Wastla päwa wahhel, on
6 Nädalat ja 4 Päwa.

Märkide selletaminne.

- Noor ku.
- ☾ Essimenne werendel.
- Täis ku.
- ☾ Wiimne werendel.
- ✚ ✚ Hea aadrit lasta.
- ☾ Hea kuppõ lasta.
- ✚ Hea arstimisse rohto wõtta.
- ✚ Hea külwada ning istutada.
- Hea lapsi wõdrutada.
- ✘ Sedda, mis pitkaliste peab fastwama.
- Hea puid rajuda hõne tarwis.
- ☐ Ahjo tarwis.
- p. parrast.
- p. l. parrast lounat.
- e. l. enne lounat.
- ☽ Pühha.

JANUARIUS. • Neári = Ku.

Kristusfe Umberleifam: Luc. 2, v. 21.

1 Rede	Neári. Páarr	Uita Jesus!
2 Laupáam	Abel, Set	Uast affab

Jesus Egyptusfe: maal, Matt. 2, 13.

3 Púhhapáam	P. párr. Neári	
4 Esmasp.	Enof	✱ Fúlma
5 Teisipáam	Metusalem	ja
6 Resfnáddal	3 Running. P.	selge
7 Meljapáam	Julianus	taewa =
8 Rede	Erart	● 0, 33. p. l.
9 Laupáam	Peatus	ga.

Jesus 12 Uastat wanna, Luc. 2, 41.

10 Púhhap.	1 P. párr. 3. K. P.	
11 Esmasp.	Ewraim	→ Kange
12 Teisip.	Kein	Fúlmi
13 Resfnáddal	Hilarius	párrast
14 Meljap.	Belifs	sed =
15 Rede	Tirik	D 7, 8. p. l.
16 Laupáam	Kisbregt	↳ da

Sel Kuul on 31 Päwa.

Pulmad Kana Liinas, Joann. 2, 1.

17 Pühhap.	2 P. pärr. 3. R. P.	
18 Esmasp.	Ukiel	lumme
19 Teisipäaw	Sara	☉ saddo
20 Keßknäddal	Waab. Seb.	ja
21 Neljap.	Neto	☼ pehy
22 Kede	Winfent	● 2, 37. p.l.
23 Laupäaw	Potta	☾ med

Wina Mä: est, Matt. 20, 1.

24 Pühhap.	9 B. e. Kr. III. P.	
25 Esmasp.	Paawu Umb.	☾ Ilmad.
26 Teisipäaw	Polikarpus	Kange
27 Käßknäddal	Krisostom.	☼ Kilm
28 Neljasp.	Karel	selge
29 Kede	Samuel	taewaga.
30 Laupäaw	Udelgund	C. 29 e. l.

Külwi, mehhest, Luf. 8, 4.

31 Pühhapäaw | **9 B. e. Kr. III. P.**
 12 nel selle ku päwal, touseb päike kello 8. ning
 ühhe pole tundi, lähhab alla, kello 3. ning ühhe pole
 tundi. Päaw on pitk 7. tundi, ja ö 17. tundi.

FEBRUARZUG. Kúunla = Ku.

1 Esmaspááw	Virrit	Eumme-
2 Teisipááw	Kúunla P.	saddu-
3 Restnáddal	Hanna	sed
4 Meljapááw	Beronika	heitlik
5 Rede	Agata	kud
6 Laupááw	Lio	

Pimme : tee : áres', Luk. 18, 31.

7 Púhhapááw	Paast. P.	● 4, 20. e. l.
8 Esmaspááw	Kásperdina	✿ 3.
9 Teisipááw	Wastla P.	mad.
10 Restnáddal	Eupla P.	Selge
11 Meljapááw	Edo	taew
12 Rede	Eulalia	katt
13 Laupááw	Peningna	ge

KRISTUSSE Riufatamisfest, Matt. 4, 1.

14 Púhhap.	P. Paast.	● 2, 52. e. l.
15 Esmasp.	Wauстина	Kül-
16 Teisipááw	Juliana	mas
17 Restnáddal	Kolastika	ga

Sel Kuul on tännawo 28 Päwa.

18 Neljapäaw	Konfordia	on
19 Kede	Simon Ap.	lota.
20 Laupäaw	Eigarius	Kulmad

Kananea Naesest, Matt. 15, 21.

21 Pühapäaw	2 P. Paastus	3, 51, e, h
22 Esmaspäaw	Petri P.	Päwad:
23 Teisip.	S	✱
24 Kesknäddal	Maddise P.	wägga
25 Neljap.	Wiktorius	7
26 Kede	Nestor	kange
27 Laupäaw	Leander	⊕

Sest kes Kurratist waewat: Luk. 11, 14.

28 Pühapäaw	3 P. Paastus	Kulm.
-------------	--------------	-------

16 nel selle ka päwal touseb päike, kello 7. lähhäb
alla, kello 5. päaw on 10, d agga 14. tundi pitk.

1	Esmaapäätw	Albinus	C 2, 59. e. l.
2	Teisipäätw	Medea	* Range
3	Kestnäddal	Adrian	kulma
4	Neljapäätw	Janus	Ilmade
5	Kede	Kotwrid	— järrel
6	Laupäätw	Perpetua	on

5000 Mehhe söötmissest, Joann. 6, 1.

7	Pühapäätw	4 P. Vaast.	pehmed
8	Esmaapäätw	Siprian	● 5, 1 p. l.
9	Teisipäätw	Wööri P.	+ uddused
10	Kestnäddal	Mikeus	Päwad
11	Neljapäätw	Konstantin	† odata.
12	Kede	Krefor	⊕ Wah
13	Laupäätw	Ernestus	lummi

Jesus kirowidega wissatud, Joann. 8, 46.

14	Pühap.	5 P. Vaast.	wah
15	Esmaapäätw	Longinus	D 9, 51. e. l.
16	Teisipäätw	Kert	hel
17	Kestnäddal	Eruto	*.

Sel Kuul on 31 Päwa.

18 Neljapäaw	Willemina	☼ wihma
19 Keede	Kabriel	saddo.
20 Laupäaw	Matrona	Päwa

Kristusse sisse- söitmisest, Matt. 21, 1.

21 Pühhap.	6. P. Paast.	aial
22 Esmasp.	Kawael	● 6, 24 p. l.
23 Teisipäaw	Tiits	☼. sulla
24 Restnädal	Kasimir	õhto
25 Neljapäaw	Suur Nelj. p. P. Mar. P.	selge
26 Keede	Suur Keede	ja
27 Laupäaw	Kustaw	

Kristusse ülestõnsmisest, Mark. 16, 1.

28 Pühhapäaw	1. Pühha	
29 Esmasp.	Teine Pühha	Külm.
30 Teisipäaw	Kolmas P.	☼ 10, 16. p. l.
31 Restnädal	Detlaus	☼

Ionel selle ku päwal touseb päike kello 6. lähkää
 alla kello 6. päaw on 12. ja õ 12. tundi pitk.

APKZS. Jürri = ehk Mahla = Ku.

1 Neljapääw	Teodora	Segga =
2 Keede	Wiktor	sed,
3 Laupääw	Werdinand	uddu =

Kinnipandud ukfist, Joann. 20, 19.

4 Pühapääw	1 P. p. Häest. P.	
5 Esmaspääw	Silvia	sed
6 Teisipääw	Sikstus	fulla
7 Keeltnäddal	Naron	● 2, 54. e. l.
8 Neljapääw	Liborius	✠ Ilmad.
9 Keede	Bogislaus.	✠ Pärast
10 Laupääw	Leo	sedda

Heast Karjatsfest, Joann. 10, 11.

11 Pühhap.	2 P. p. Ülest P.	
12 Esmaspääw	Etsekiel	selged
13 Teisipääw	Servastus	D 6, 8. p. l.
14 Keeltnäddal	Künni Päätw	✠ Il-
15 Neljapääw	Karin	mad
16 Keede	Rudolko	kange
17 Laupääw	Hans	✠ ja

Urrast, aia parrast, Joann. 16, 16.

18 Pühhapääw	W. p. Uilest. P.	
19 Esmasp.	Simon	☩ kúlma
20 Teisipääw	Adolarus	tulega.
21 Keßnâddal	Sulpisius	☩ 9, 46. e. l.
22 Neljapääw	Linno † Pääw	☩ Kúlma d
23 Keðe	Sürri Pääw	ööd. Wihs
24 Laupääw	Albert	ma = saddo

Kristusse ärraminnemisest, Joann. 16, 5.

25 Pühhapääw	4 P. p. U. P. Martusse P.	
26 Esmaspääw	Etselias	parrast
27 Teisipääw	Ludow	fedda
28 Keßnâddal	Klaus	☩ kange
29 Neljap.	Eule † Pääw	☩ 2, 2. p. l.
30 Keðe	Reinmund	tuul.

12 nel selle ku päwal touseb päilik, pole tundi parrast kelto 4 ning lähhäb alla, pool tundi parrast kelto 7. Pääw on pitk 15. ja ö 9. tundi.

I Lauapäaw

Wolbri Päät

selge

Digest pallumisest, Joann. 16, 23.

2 Pühhap.

5 P. p. Kr. III. P.

3 Esmasp.

† Leidminne

taew

4 Teisip.

Kottard

willo

5 Restnädal

Susanna

✠ tule

6 Neljapäaw

Saur † P.

☉ 10, 57. e. l.

7 Rede

Zanislaus

ja

8 Lauapäaw

Valerius

wahhel

Wdmustajast, Joann. 15, 26.

9 Pühhap.

6 P. p. Kr. III. P.

10 Esmasp.

Parnabas

✠ wihma

11 Teisip.

Wiktoria

ga. Selged

12 Restnädal

Kert

ja

13 Neljapäaw

Liberatus

☾ 2, 2. e. l.

14 Rede

Sabina

sojad

15 Lauapäaw

Sohwi

✠

Pühhasi Waimust, Joann. 14, 23.

16 Pühhap.

| Nelli Pühhi | päwad

17	Esmaſp.	Zeine Pühha	akkawad
18	Teisip.	Koumas P.	tulle-
19	Keſknáddal	Potensia	ma.
20	Neljap.	Pill	Wihm
21	Rede	Deſiderius	● 1, 21. e.l.
22	Laupáaw	Emilia	✠

Jesús ja Mikodemus Joann., 3, 1.

23	Pühhap.	3. aino Summ. P.	
24	Esmaſp.	Ester	ja
25	Teisip.	Urwan	mürris-
26	Keſknáddal	Vent.	taminne
27	Neljap.	Peet.	✠ on
28	Rede	Willem	oda-
29	Laupáaw	Mart	● 1, 40. e.l.

Rikkast Mehbess, Luk. 16, 19.

30	Pühhap.	1 P. P. 3. a. 3. P.	
31	Esmaſp.	Wikand	✠ ta.

Smal selle ku páwal touseb páife pole tundi párrast kello 3. ning láhháb alla, pole tundi párrast kello 8. páaw ou pitk 17. d. agga 7. tundi.

1 Teisipääw	Kotskal	Selged
2 Kesknäddal	Hiskia	ja
3 Neljapäääw	Rasmus	sojad
4 Kede	Eiso	● 5, 43 p. l.
5 Laupääw	Poninwasius	✱ Päwad.

Surest Öhto : sōma : aiast, Lut. 14, 16.

6 Pühhapääw	<i>2 P. p. 3. a. 3. P.</i>	
7 Esmaspääw	Lukretsia	Kuitw,
8 Teisipääw	Medardus	ja
9 Kesknäddal	Vertram	soe
10 Neljapäääw	<i>Diilem Pääm</i>	tuul,
11 Kede	Blawius	● 0, 38. p. l.
12 Laupääw	Vasilides	toob

Kaddunut Lambast, Lut. 15, 1.

13 Pühhapääw	<i>3 P. p. 3. a. 3. P.</i>	
14 Esmasp.	Valerius	● wihma
15 Teisip.	<i>Widi Pääm</i>	ja
16 Kesknäddal	Justina	Kan-
17 Neljapäääw	Kreet	ged

Sel Kuul on 30 Päwa.

18 Rede	Nikander	mürris=
19 Laupääw	Kermasius	● 4/35. p.l

Olge armolissed, Luk. 6, 36.

20 Pühhapääw	4 P. p. 3. a. J. P.	
21 Esmaspääw	Rahel	tamis=
22 Teisipääw	Alfasius	sed.
23 Kesknäddal	Pasilius	Wihm
24 Neljapääw	Zaani Pääw	rahhe=
25 Rede	Kristiana	ja
26 Laupääw	Jeremias	mürris=

Robfest Kalla-sagist, Luk. 5, 1.

27 Pühhapääw	5 P. p. 13. a. J. P. C 10,	
28 Esmasp.	Josua	12. e. l.
29 Teisip.	Beetri Pawl. P.	tamisfe
30 Kesknäddal	Judit	... ga.

1 onel selle Ku Päwal touseb päike 3. werendel pärrast kello 2. ning lähhäb alla, üks werendel pärrast kello 9. Pääw on pitk 18 ning üks pool tundi. S on 5 ning üks pool tundi.

1 Meljapáam	Leobald	Sojad
2 Keðe	Heina Mar. P.	felget
3 Laupáam	Kornelius	Pá=

Bariferide Dignusfest, Matt. 5, 20.

4 Púhhap.	6 P. p. 3. a. J. P. ● 0,	
5 Esmasp.	Anselm	(55. e. l.
6 Teisipáam	Hektor	wad.
7 Keðnáddal	Erino	● Soe ilm
8 Meljapáam	Demetrius	múrris
9 Keðe	Kilian	tamis
10 Laupáam	Israel	sega

4000 Mehhe söðemisfest, Mark. 8, 1.

11 Púhhap.	7 P. p. 3. a. J. P. D 2,	
12 Esmasp.	Hindrick	(59. e. l.
13 Teisipáam	Marrette P.	on
14 Keðnáddal	Ponawent	odata.
15 Meljapáam	Apost. Jagg.	Wah=
16 Keðe	August	hel
17 Laupáam	Aleksius	felge

Sel Kuul on 31 Päwa.

Walle Prohwetidest, Matt. 7, 15.

18 Pühhap.	S. P. p. 3. a. 3. P.	
19 Esmaspäaw	Kuwinna	● 7, 5. e. l.
20 Teisipäaw	Ellias	iwahhel
21 Kesknäddal	Zaniel	pilmne,
22 Neljapäaw	Apollina	wihm
23 Kede	Karolina	☉ rah=
24 Laupäaw	Kirsti	hega,

Üllekohtsest Waja: Piddajast, Luf. 16, 1.

25 Pühhapäaw	9 P. p. 3. a. 3. P. Jakob V.	
26 Esmasp.	Anno	☉ 4, 36. p. l.
27 Teisipäaw	Marta	☉ Heitlik
28 Kesknäddal	Peatrix	fud
29 Neljasp.	Olwi V.	päwad:
30 Kede	Abdon	☉ uddused
31 Laupäaw	Kermann	ööd.

14nel selle ku päwal, touseb päike 3. werendel pärrast kello 4. ning lähhäb alla, werendel pärrast kello 7. päaw on pitk 14. ning üks pool, õ agga 9 ning üks pool tundi.

Jerusalemma ärrarikmissfest, Luk. 19, 41.

1 Pühhapääw	10 P. p. 5. a J. P.	
2 Esmapääw	Eleasar	● 9, 21. e. l.
3 Teisipääw	Judas	Wibmas
4 Restnäädal	Tominius	sed
5 Neljapääw	Eigenius	ilmad
6 Kede	Tonatus	tulega:
7 Lauupääw	Sirafus	nende

Wariserist ja Tölnnerist, Luk. 18, 41.

8 Pühhapääw	11 P. p. 3. a J. P.	
9 Esmap.	Romanus	● 7, 15. p. l.
10 Teisipääw	Lauritse P.	järrel
11 Restnäädal	Herm	wahhel
12 Neljap.	Eusebius	sojad
13 Kede	Klara	wahhel
14 Lauupääw	Ello	willud

Kurdist ja Keletumast, Mark. 7, 31.

15 Pühhapääw	12 P. p. 3. a J. P. Kullim.	
16 Esmapääw	Isak	tuulsed
17 Teisipääw	Dnesimus	● 8, 21. p. l.

18	Resknäddal	Leno	Pawad.
19	Neljapäaw	Sebald	Uddu
20	Keede	Rut	sed
21	Laupäaw	Wilibert	ööd

Preestrist ja Lemitist, Luf. 10, 23.

22	Pühhapäaw	<i>33 P. P. 3. a. J. P.</i>	
23	Esmasp.	Parfabas	Willo
24	Teisipäaw	<i>Vertli P.</i>	<i>L 10, 24. p. 1.</i>
25	Resknäddal	Eudwil	tuul
26	Neljap.	Treneus	wihmaga.
27	Keede	Verent	Heitlik
28	Laupäaw	Aufustin	fud

Rünnest Piddali: többis: Luf. 17, 11.

29	Pühhap.	<i>34 P. P. 3. a. J. P. Joann. S.</i>	
30	Esmasp.	Rebecka	✠ Ilmad.
31	Teisipäaw	Benjamin	● 7, 12 p. 1.

14nel selle fu päwal touseb päike 3. werendel pärrast kello 4. ning lähhäb alla, werendel pärrast kello 7. päaw on pitk 14. ning üks pool, d agga 9. ning üks pool tundi.

1 Kestnåddal	Skidius	Tahma-
2 Nelsjapååw	Elisa	sed
3 Kede	Reinart	piltwesed
4 Laupååw	Moses!	ilmad

Mammonast, Matt. 6, 24.

5 Pühhap.	15 P. p. 3. a. 3. P.	
6 Esmasp.	Magnus	↳ willo
7 Teisipååw	Regina	tuul,
8 Kestnåddal	Maria Sünd.	▷ 2, 8. p. l.
9 Nelsjapååw	Abigail	niis-
10 Kede	Eobald	∴ fet
11 Laupååw	Kerart	✦ Pāwad

Maini Liina surrust, Luf. 7, 11.

12 Pühhap.	16 P. p. 3. a. 3. P. Pööri P.	
13 Esmaspååw	Amatus	✦
14 Teisipååw	† Ullandam.	† Pārrast
15 Kestnåddal	Nikodemus	neid
16 Nelsjapååw	Envemia	● 8, 30. e. l.
17 Kede	Titus	selge
18 Laupååw	Werner	● taew

Wee: Lobbifest, Luk. 14, 1.

19 Pühhap.	17 V. p. 3. a. 3. P.	
20 Esmasp.	Tõns	külma
21 Teisipäaw	Matteuse V.	tulega.
22 Keßnâddal	Morits	Kange
23 Neljapäaw	Osea	C 33. e. l.
24 Kede	Kleomas	✠ tuul
25 Laupäaw	Harald	— wihmase

Suremass Râßsust, Matt. 22, 34.

26 Pühhapäaw	18 V. p. 3. a. 3. P.	
27 Esmaspäaw	Adolw	ja niiskede
28 Teisip.	Wentsel	✠. Pawa
29 Keßnâddal	Miheli Päaw.	Dega.
30 Neljaspäaw	Hironimus	⊙ 8, 0. e. l.

12 nel selle ku päwal touseb päike kello 6. ning lähhäb alla kello 6. päaw on pitk 12. ning õ ko 12. tundi.

1 Rede	Wolrad	Tuulsed
2 Laupääw	Zairus	L udduised

Ulwatub Innimessest, Matt. 9, 1.

3 Pühhapääw	19 P. p. 3. a. J. P.	
4 Esmaspääw	Prants	ilmad.
5 Teisipääw	Wides	Niisket
6 Kesknäddal	Almalia	Päwad
7 Neljapääw	Kustaw	L wahhel
8 Rede	Tomasia	D 10, 9. e. L
9 Laupääw	Purkart	kulmad

Pulma Ridesst, Matt. 22, 1.

10 Pühhap.	20 P. p. 3. a. J. P.	
11 Esmasp.	Angelus	♣ Död.
12 Teisipääw	Mai	Koppud J.
13 Kesknäddal	Ceresia	mad, wih-
14 Neljapääw	Kalikstus	masaddo.
15 Rede	Heddo	7, 52. p l.
16 Laupääw	Kallus	Kange tuul

Runninga Mehhe: Poiast, Joann. 4, 47.

7 Pühhap.	31 P. p. 3. a. J. P.
-----------	-----------------------------

Sel Kuml on 31 Päwa.

18	Esmapääw	Lukas	7	seggane
19	Teispääw	Lutsius		ilm niisked
20	Kesknáddal	Wendelin	8	uddused
21	Neljapääw	Ursel		Päwad
22	Kebe	Gewerin		Lo, 22. p. l.
23	Laupääw	Salome		wahhel rätz

Kawwalast Sullafest, Matt. 18, 23.

24	Pühhapääw	22 P. p. 3. a. J. W		
25	Esmapääw	Kristion		sakas. Pärz
26	Teisip.	Ammandus		raast sedz
27	Kesknáddal	Wilip		da selged
28	Neljapääw	Engelbregt		ilmad
29	Kebe	Upsalom		● II, 53. p. l.
30	Laupääw	Josawat		külmaga.

Kohto: Rahhast, Matt. 22, 15.

31	Pühhapääw	23 P. p. 3. a. J. W		
----	-----------	----------------------------	--	--

16 nel selle ku päwal touseb päike pole tundi pärrast kello 7. ning lähháb alla pole tundi pärrast kello 5. pääw on pitk 9. d 15. tundi.

1 Esmaspäaw	Pühhode P.	Wihmased
2 Teisipäaw	Lingede P.	külmad
3 Restnädal	Kottlieb	↓ tuulsed
4 Neljapäaw	Ott	ja
5 Kede	Räsper	roypud
6 Laupäaw	Baltier	Ilmad.

Sairusse Lüttrest, Matt. 9, 18.

7 Pühhap.	24 P. p. 3. a. J. P.	D 5,
8 Esmaspäaw	Writs	(10. e. l.
9 Teisipäaw	Teodora	∴ Dd
10 Restnädal	Martin Lutter	aial
11 Neljapäaw	Martin Lutter	külm
12 Kede	Arkadius	Näwal
13 Laupäaw	Preedik	niiske.

Hirmsast ärrakantamisse tödft, Matt. 24, 15.

14 Pühhapäaw	25 P. p. 3. a. J. P.	● 6,
15 Esmasp.	Atanasius	† 41. e. l.
16 Teisipäaw	Allwäus	Müid
17 Restnädal	Jonas	alka-

Hel Kuul on 30 Päwa.

18 Neljapäaw	Estra	✠. wad
19 Kede	Esther	külmad
20 Laupäaw	Amos	10, 12. p. 1

Wiimsfest Kohtust, Matt. 25, 31.

21 Pühapäaw	26 P. p. 3. a. J. P.	
22 Esmaspäaw	Cesilia	Päwad
23 Teisipäaw	Klement	lumme
24 Restnädal	Josias	saoga
25 Neljap.	Kadriina P.	tulla.
26 Kede	Konrad	→ Külm
27 Laupäaw	Isai	ja

Kristusse sisse: sõimissfest, Matt. 21, 1.

28 Pühap.	1 K. Tull. P.	● 6,
29 Esmasp.	Ewert	✠. (19. p. 1.
30 Teisipäaw	Andrese P.	felge.

9mal selle ku päwal touseb päike pole tundi pärrast kello 8. ning lähhäb alla pole tundi pärrast kello 3. päaw on pitk 7. õ agga 17. tundi.

DECEMBER.

Julio = Ku.

1	Kestnåddal	Arent	Tuulsed
2	Neljapååw	Kandidus	Kulmad
3	Keðe	Parbo	Ilmad
4	Laupååw	Alaton	L

Låhhet enne wimist Påwa, Luk. 21, 25.

5	Pühhapååw	2 Kr. Tull. P.	Seggas
6	Esmapååw	Niggolas	D 9, 56. p.l.
7	Teisipååw	Natalia	ne
8	Kestnåddal	Mar Samin.	ilm
9	Neljapååw	Juhlum	wahhel
10	Keðe	Lühhem P.	fulla,
11	Laupååw	Elso	lummega

Joannes Wangi = Lornis, Matt. 11, 2.

12	Pühhap.	3 Kr. Tull. P.	wahhel
13	Esmapååw	Lutsia	5, 18. p.l.
14	Teisipååw	Nikasius	→ Kulm.
15	Kestnåddal	Joanna	• Niiske
16	Neljapååw	Lidia	•• Ilmade
17	Keðe	Alma	jærrel

Sel Kuul on 31 Päwa.

18 Laupäaw | Kristow | akka

Joanneese Tunnistusfest, Joan. 1, 19.

19 Pühapäaw | 4 Kr. Tuul, V. | wad

20 Esmaspäaw | Abraam | Co, 1. p.

21 Teisipäaw | Toma P. | nüüd

22 Keeltnäddal | Beata. | selged

23 Neljapäaw | Ido | ja

24 Kede | Ewa | kaunis

25 Laupäaw | Joulis | külmad

Eest Immees, pannemisfest, Luu, 2, 33.

26 Pühapä. | V. v. Kr. Tuul, P. Zeine P.

27 Esmasp. | Kolmas V

28 Teisipäaw | Sura Laste P. | I, 59. p. 1.

29 Keeltnäddal | Noa | — Ilmad

30 Neljap. | Sawet | tulla.

31 Kede | Silvester | † ❖ ❖

1 onel selle ku päwal touseb päike werendel pärrast kello 9. ja lähhäb alla 3. werendel pärrast kello 2. päaw on pitk 5. ja üks pool tundi, d agga 18. so üks pool tundi.

Päike- ja Ku- Warjutamisest.

Eel aastal saab Päike kolm kord, ja Ku kaks kord warjutud.

Se esimesenne Päike warjutamine sünnib 8 mal Weäri ku Päwal Yonna aial agga on meie maal wähe nähtaw.

Se teine Päike warjutamine on 4 jandamal Jani ku päwal, ja keige Europa maal nähtaw. Selle hakkatus on dhto warjü pärrast kello 6 siis ta kaswab senniks kui kolm werendel seitsme peäle, ja pärrast kello pool kahheksa on se Dis. Se Warjutamine on pea 10 Tolli suur.

Se kolmas Päike warjutamine sünnib 29mal Tolwe- ku päwal, agga ep olle meie maal kuggoniste mitte nähtaw.

Se esimesenne Ku- warjutamine sünnib 19 nemal Jani- ku päwal, agga mitte nähtaw.

Se teine Ku- warjutamine on 13 mal Joulo- ku päwal, ja algmisest otsani nähtaw. Se akkab pärrast- lounat kello kolm werendel nelja peäl, kaswab senniks kui kello wiis, ja on kello pool seitse otsas. Kuust on pohja- poolt äär ühheksa ja üks pool Tolli warjutud.

S p p e t u s

kuida

keik marahwas woib, ilma sure wae-
wata, linnopiud piddada,

ja

se läbbi rikkaks saada.

Es sinenne Peatük

Meist mesfilastest.

Mitmesuggused on need mesfilastest ?

Solmesuggused. 1) Tõ-teggiad mesfi-
lastest, kes ei velle egga õiged issased, ka
mitte emmased, ning on ka keitide seas
need keige wähhemad. 2) Need lastest,
mis issased ja need keige suremad on.
Nem.

Nemmad on ilmandälata ja nende tõ on,
et nemmad auduwad nende munnade peä-
le, mis emma on munnend. Kui audu-
misse aeg möda on, siis nemmad saawad
teistest ärra murtud, muido olleks mitte
ni palju toidust ollewad, et nemmad keik
talwe läbbi woiksid ellada. 3) Kunnin-
gas, mis õigete emmaks nimmetakse, sest
temma on se ainus emmane keige pu sees,
kes keik need munnad munneb. Ta tun-
nukse sest, et tal pitkem ja terrawam perse,
koldsed joned perse ümber, teised joned on
mustahallid, lühemad tiwad, ka koldsed
pitkemad jallad on, temma lennab ura
külle, kui perse piddi temmale raskem olle-
ma. Temmal on ka üks nõäl, misga ta
wägga arro nõälab, waid ta pruukib sedda
seks, et ta sellega, kui üks teine emma
on, tedda ärratappab. Temma wallitseb
teiste ülle ja temmasi saawad keik teised
rammo ja joudo. Kui temma surreb, siis
teised

teised jätwad puud mahha ja nenda läh-
heb ta huffa.

Miks siis need wähhemad saawad tö-
giaks nimmetud?

Sepärrast, et nemmad feik, mis pu
sees on, sisse kandwad, nenda kui on
messi, wahha ning messi. Nemmad wal-
mistawad need kerjekessed, wiivad need
furnud wälja, ja piddawad wasto, et
wobrad linnud ei saa sisse.

Mis on nende toidus?

Met, wahha ja feiksuggussed rosid ja
ditsed.

Kui tallisel aial nende toidus otsa sanud,
mis siis tehha?

Süis antakse, kui tunnukse hädda olle-
wad, met, mis pissokesse kaufiga kassi-
naste pu sisse pannakse.

Dus se ka tarwis, et middagid mahhaistutakse
ehk küllitakse, mis nende toidusseks
heaks lähheb?

Jah on: need rohhud ja need puud,
mis

mis seks head on, on mitmesugussed, agga
need keige parremad on tattrad.

Dns wet ka tarwis?

3kka, sest se lähheb nendele wägga tar-
wis, agga sured järwed ei olle mitte hea,
sest tuul lööb wägga paljo neist senna sisse
mahha.

Eks se ei olle parrem, kui need puud seis-
wad ulloall?

Kellel rammo on, se tehko maia lauda-
dest, mis ees peab kõrgem, kui tagga olle-
ma. Need linno-puud peawad ka lauda-
dest tehtud saama, siis on nemmad kerge-
mad tõsta ja nemmad ei wotta ni paljo
rumi. Need rohhud, mis maia ees kas-
wawad, peawad heästi ärra lükkatud
saama selle parrast kui linnud perred heit-
wad, ning se emma mahhalangeb, et ta
sunnib ülles otsida, ning siis ka selle parr-
rast, et kannad hiirid ja sissalikkud ei woi-
wad fallaia seal olla, sest need tewad lin-
dudel

Dudel paljo pahhandust. Maia peab nenda ehhitud saama, et ta louma poie seisab, ja se koht peab nenda ollema, et tuul ei kái wägga läbbi, ja pissofessesed puud pea wad nenda mahhaistunud saama, et nemmad wägga liggidele kui ta tühti et seiswad, muido linnud ei saa heästi wälja ienda. Keik mis sandiste haiseb, nenda kui rambad ja sönnik, ei kannatawad nemmad mitte.

Misfuggused puud on need feigeparremad?

Kellel ei olle ranno, et ta woib sesfuggust maia ehitada, mis ma praego ollen nimmetand, se piddago ikka need puud, mis siin maale pruukitakse, olgo kuuskne, haabne, mändne, kellel ei olle ühtegi loomokest, mis rahn ei olle raiunud, ehk kore wahhele koiekessi ehk toukokessi ei olle leida, sest need raiub ikka rahn. Need puud on selle parrast head, et nemmad
(
woi-

moiwad tallisel aial wasto piddada, sest
et tuul kui ka wihma nende peate kãib.
Agga kellel rammo on maia ehhitada, se
tehko ennesele nelli kantlikkud puud lauda-
dest, kelle pitkus $1\frac{1}{4}$ künairt on. Kes need
puud tahhab pruukida, se peab need liits-
missed heästi kokkoliitma, nenda et ker-
ned, õmblikud ja teised massakad ei saa
sisse. Needsinnatsed puud on selle pãrrast
wãgga head, et nemmad kõrged on, et
nemmad wãgga kassinad on, mis linnud
armastawad, ning siis ei olle ühtegid kar-
ta, et tuul ehk wihma peaks kahjo teage-
ma, sepãrrast et nemmad warjul seis-
wad.

Kes linnopu tahhab osta, mis on temma
kohhus tãhhele panna?

Kes linnopu tahhab osta, se peab jär-
rele waatma, ees kange perre seal on ning
kas rohkestes toidus leida on. Ei peab se
ostia ka nisuggussed wõtma, kes parrama
karja

Karja ma peäl on olnud, kui seäl on, kuh-
ho ta neid wiib. Sest tundwad nemmad
pudo, siis tüddiwad nemmad tööd tehha,
jäwad laisaks ja pu lähheb raisto.

Mis siis tehha, kui perre rammoto ja paljo
neist surnud on?

Siis ei olle parrem nou, et agga kett-
wadel selle pu seest, kellel kangem perre on,
üks hulf woetakse wälja ja pannaakse teisel
sisse, kellel tarwis on. Sesamma pu pe-
ab agga kinnimattetud saama kaks ehk
kolm päwa, et nemmad teine teisega saa-
wad wiilund.

Kui agga emma surnud on, mis siis
tehha?

Sel perremehhel, kellel üks teine emma
paigale on, ei olle wigga ühtegit, sest ta
annab sedda jälle assemele. Agga kui se
ep olle, siis woetakse kerjekessed, kus poisad
sees on, ja pannaakse pu sisse, siis nemmad
auduwad isse ennese emma wälja.

Kuida peawad puud hoitud saama, et linnud hea meelega paigale jäwad?

Need puud peawad kassinaste hoitud ja nenda paigale pantud saama, et nemmad ei saa märjaks, et egga kassid egga hii-rid ei saa kallal, sest nende haiso linnud ei kannatawad; kui üks ärraroostetud na-
el seal sees on, siis linnud sedda pu ei armasta ka mitte. Enne kui linnud saawad sisse pantud peab pu poiorohhiga heästi wälja puhkitud saama.

Kust need linnud sedda meewahha saawad?

Wahha tulleb meest, mis linnud om-
made jonedele läbbi wälja higgistawad, seks on se tarwis, et pu sees ikka soja on.

Witmesuggune on meewahha?

Kahhe suggune; teine on se mustwahha, misga need linnud keif praggud kui ka pu suu finni matwad; teine on jälle se dige mee wahha, kust kerjekessed tehakse.

Kuida

Kuida tunnukse, mis uus ehk mis wanna
wahha on?

Se tunnukse sest, et uus wahha on vi-
gere walge ning wanna on mustem.

Kas wanna wahha teeb ka pahhandusi lin-
dudel?

Ja teeb, sest toukofessed kaswamad
se läbbi, mis läbbi linnud raisko lähhe-
wad.

Mis siis tehha, kui wanna wahha on?

Süis saab üks uus pu selle wanna peäle
püsti pantud. Mõllemad pöhhid saamad
wahhelt ärrawoetud nenda, et need lin-
nud selle wanna seest selle ude sisse wot-
wad káia. Se keiae parras aeg seks on
kewwadine aeg. Süggise wasto saab uus
pu selle wanna peält mahha woetud ja se
wanna jääb perremehhele kasuks.

Mis süggust meewahha armastawad linnud?

Se on ikka ennam nende meele párrast,
mis uus on.

Kust need poiad sündivad?

Emma saab üks ainus Ford omma ema-
misse sees ühhe lessega, mis isane on,
Fokko, ja sest munneb temma pärrast keik
munnad. Üks nisuggune emma munneb
igga aasta sees 60 ehk 70000 munnad.

Kust need lessed sündivad?

Need sündivad sest, mis nemmad isse
munnevad.

Kust agga emma sünnib?

Emma munneb üks hulk munnad, ja
nende seas on ka nisuggused munnad,
kust need emmad saavad wälja aurud.

Millal hakkab üks emma munnema?

Kuendamal päwal.

Üks sünnib mitte tehha, et linnud peawad
heästi perret heitma?

Ja sünnib; kewwadel antakse nendele
ühhe waagna sisse kolm täit met ja üks
täis wet, mis tulle peäl sojaks tehakse.
Weel parrem on se, kui pannakse sisse,
mis

mis saksad nimmetamad: Sternanis,
mis peab meega üleskedetud saama. Kui se
wäljapannaakse linnudele, siis saamad pis-
solessed putukkid sisse wissatud, et lin-
nud woiwad peale seista, muido uppus-
wad nemmad ärra.

Kust tulles se et monnikorda need poiad mis
ferjekste sees lähtwad hukka?

Se tulles, 1. sest kui emma need mun-
nad pahheimpiddi munneb. 2. Kui liig so-
ja pu sees on.

Eks emma jättab ka omma pu mitte mahha?

Ei ial. Se on üks wägga arrolinne
asfi, kui temma tulles wälja. Kui üks
kange hais ehk nälg on, siis lähheb temma
kül ärra, agga omma perrega hopis tül-
tis.

Ons emmal ka ferjekenne ja kuida tunnusse
sesamma?

Temmal on hopis teine näggo, ja se
waatab nenda wälja kui tamme tööro.

Kui kava ellab emma?

Monnikorda 13 ehk 14 aastad.

Rust se tunnukse, kui emma surnud on?

Se tunnukse, kui linnud jookswad pu peäl kasse pididi; kui nemmad wägga ummisewad; kui nemmad arraks on lainud; kui nemmad ei lendwad paljo wälja ning kui nemmad keik woõrad linnud omma pu sisse lassewad minna, ja ei pidawad ühtegit hoolt selle parrast. Kui se keik näha on, siis peab murretsetud saama et nemmad uut emma saawad.

Eks üks pu woi mitte ilma leßfeta olla?

Ei woi mitte, sest se on jubba kuulda olnud, mis nende ammet on.

Millal saawad nemmad teistest ärra murtud?

Sauritse päwa aego, kui nemmad lõppetawad poisad kandmast, siis nemmad saawad keik wälja eijtud.

Teine

Teine Peatük

Sest perreheitmisest.

Miks siis linnud perret heitwad?

Sepärrast et noor perre walmis on, ja et nendel ei olle rumi ennam, mis nendel waewaks on, siis nemmad iggatsewad lahkumisse järrele. Kui nüüd hea wagga ja selge ilunike on, siis nemmad löwad ülles keritama, sõluwad ümber wahhest kawa, kui emma noor on, wahhest heitwad ussinaminne kui emma wälja ennast annab, ja kui heitwad kühhogi, siis wanna perre sadik: d linnud lahkewad taggasi.

Agga kust tinnukse diete, et linnud tahtwad heita?

Kui homikul linnud paigale seiswad, ja kui monningad ka lendwad ärra, et nemmad

mad warfi taggasi tullewad. On sel pã
wal selge ilm, siis ei woi uskuda.

Millal heidab pu teisi korda?

Kõmmeh ehk nelliteistkõmmend pãwad
pãrrast sedda, kui esimesenne perre on wãl-
jatulnud. Sest monni pu annab 3, 4 ehk
ennam perret. Meed wiimsed perred tun-
nukse seãl ollewad, kui õhtul emma sesug-
guse heãlega lautab: tũ! tũ! tũ! mis se
lahkuminne tãhhendab. Pãwal seggab ja
keritab ta õllewal; kui nemmad kaks pã-
wa on sedda katsund, ei olle siis ennami
kolmandamal armo, waid lũkkatakse wãl-
ja.

Mis siis tehha, kui linnud wãlja tullewad,
seiswad pu ette õhhes unnikus ja ei tah-
ha lahkuda?

Se aitab monni korda, kui nemmad
saamad teise pu sisse õigete ruttuste sisse
pantud, et emma jouab mitte jãlle teise pu
taggasi minna.

Mil aial tulleswad need perred wälja?

Need esimesesed tulleswad enne lounat wälja, agga need teised ennamiste pärrast lounat!

Mis nou aitab, et linnud peawad warra aeg-
saste heitma?

Siis peab tallisel aial murretsetud saama, et neil ei olle pudo ehk nälg. Et puud seäl seiswad, kus kuuw on, ja et hallitus neid ei lämmata. Kewwadel peab ju siis lahti tehtud saama, kui hea soja ja selge ilm on, agga mitte siis, kui lummi maas on, sest muido lendwad paljo wälja ja kuum tuul lööb neid warsti mahha ja ram-
mastakse ärra. Quiskne ilm mattab suud kinni ja saddo lämmatab neid ärra, kui ei olle lauakenne pantud warjuks aukude peäl; ehk tulles kuum sao peäle, siis lööb jäesse, panneb augud kinni, ja nenda on ikka innimeste õigus järke waatada. Is-
seärranis peawad nemmad meega sõdetud

saama, sel wisil kuida ma ollen jubba n'm-
metand, sest se (Sternanis) on wägga
hea seks, et nemmad perred heitwad.

Rust se tulleb, et monni pu saggeminne hei-
dab, fui teine?

Se tulleb sest, et se pu, fes saggedaste
heidab terwe on; et emma prisik ning roh-
keste munnend on.

Mis siis tähhele panna, fui linnud perred
heitwad?

Et perre ei lähhe jälle omma wanna pu
sisse taggasi; et ta ei lähhe hopis ärra;
ning fui ennam perret on, et nemmad ei
saa seggaseks.

Rust se tunnukse, et perre tahhab jälle tag-
gasi minna?

Rui need linnud wägga laiale lendwad,
siis on se üls märk, et emma ei olle nens-
de seas. Se samma on nüüd wanna pu
sisse järrele jänud, ehk on nödrusse pärrast
maa peäl mahha langend; Sepärrast pe-
ab

ab emma järrele waadetud saama. On ta mahhalangend, siis pannakse ta pisso- kesse puri sisse ja warwad puri al; pista pu sisse ülles ja wata siis kuida nemmad järrele ladduwad.

Kui agga emma ei olle leida, mis siis tehha?

Siis peab wanna pu kinni mattetud, sest kohast ärratõstetud ja üks teine tühhi pu jälle assemele pantud saama. Kui need linnud taggast tullewad, siis nemmad lähtwad keik senna sisse. Kui nüüd ar- watakse, et keik sees on, siis pu pannakse ka kinni, tõstetakse ärra ja wanna pu saab palgale pantud. Wannast puust saab üks kerjekenne wäljaleikatud, kus nähha- se emmapoig ollewad, siis nemmad andu- wad ennesele emma wälja, kui se heasti saab sisse pantud. Teised puud, kes wäg- ga liggi on, peawad ka kinni kattetud saa- ma, muido andwad need linnud ennast laiale.

Kui perre tahhab ärraminna, mis siis tehha?

Süis peab esfitesse wet nende peäle heidetud saama, agga nenda et se üllewelt mahha langeb, süis arwawad nemmad fedda wilhima ollewad, ehk kui sest ei olle abbi, peab püssiga lastud saama, süis arwawad et pitene mürristab, ja süis nemmad ei tahha ennast tee peäl anda uing jäwad enneminne paigale.

Kust se tunnukse, et nemmad tahtwad ärraminna?

Kui nemmad mitte paljo unmisewad; ühhest puust teise peäle lendwad; ikka kõrgemale keretawad ja wägga hea wagga ilm on, süis woi mitte uskuda.

Kui kaks puud ühhe kõrraga heitwad, mis siis tehha, et nemmad ei saa seggaseks?

Süis tulleb se, kes esfitesse hakkab, sisse panna, ja teinet pu, ja kui enam on, nendasanmosti, sünnib sadda sanmud ehk enam ärrawia, küll süis ei olle kardda, et
nem-

nemmad peaksid seggaseks ehk ühhes puus
kõrko minnema.

Kui linnud illusaste heitwad ja maddalas on,
mis tehha?

Ei olle siis palju waewa. Kui nemmad
ühhes unnikus on, siis pannakse pu su seäl
wasto ja sadetakse teised pu sisse minnema,
siis lendwad ja lähtwad rissus murjus
sisse.

Kui nemmad agga kõrges oksa peäle heitnud,
mis nou siis on?

Kassinaste ja hiliokeste leikatakse oksaga
hõpis ärra ning nenda puistakse pu sisse.

Se juhtub ka, et nemmad müri sisse läht-
wad kuida siis sadetakse wälja?

Muud nou ei olle siis, kui agga, et
nemmad suitsuga saamad wälja sadenud.
Pu su peab nenda seätud saama et suits
ei saa sisse.

See on küll kuulda, et se palju waewa teeb, ning
kui linnud hakkawad jamsina et ka palju läht-

wad ärra, efs siis ei olle muu nou, mis läbbi
sünnib ärrakeelda, et nemmad ei läbbe?

Jah on, agga jummal teab kas tallo-
pöeg sedda saab tähhele? ma tahhan sed-
da küll kirjotada. Se, kellel rammo on
sedda tehha, saab nähha, et suur kasso
sest tulleb; isse ärranis on sesuggune riist
seks wägga hea, kui ennam kuid üks pu
heidab, et need linnud ei sa seggaseks. —
Osta siis ennesele nisuggust riet, mis sa-
fad nimmetawad: marliks; te sest kotti,
kellel pikkus 2 künart ja laius $1\frac{1}{2}$ künart
pohjas on, seält tulleb ta nenda pitsole
leikada, et kotti su laius ei olle ennam kui
 $\frac{1}{2}$ künart. Pohjas saab üks wts, su
wasto teine, ning kessek kaks teised witsad
nenda kinnitud, et se kot ennast laiale an-
nab, mis läbbi temma mõrda näggo saab.
Su peab nenda seätud saama, et ta pae-
laga sünnib kokkosidduda. Kui nüüd üks
perre on wälja ja teine on ka tullemas,
siis

siis panne sedda riisto pu su ette, siis need
linnud lähtwad keik senna sisse. Kui sa
arwad, et nemmad keik ennamiste sees
on, siis panne su kinni, ja wii ta senna,
kuhho sa tahhad ja need linnud woid sa
ka pu sisse panna, sest muudo ollesid nem-
mad ärra lainud ehk seggaseks teistega
saanud.

Millal hakkawad tödd teggema, kui nemmad pai-
gale sanud?

Warsti teisel päwal ja monni korda sel
sammal päwal, kui nemmad ei raggise
mitte pärrast, kui päärw on loja lainud,
siis woib innimenne rõmus olla, sest neist
saawad paiga mehhed.

Millal se noor emma hakkab minnema?

Wiendamal ehk luendamal päwal,
ning kui se tunnukie mitte ollewad, siis
on emma ärra ja siis peab murretsetud
saama, et teine assemel saab.

Miks siis monni pu, kes rammoto on, enne
minne heidab, kui teine, kes prisk on?

Se tulleb sest, et need kes rammoto
puus on, nõwad, et nendel nälg ja pudo
peab ollema, sepärrast nemmad joudwad
ärramina, et nemmad woivad isse enne-
se ees murretseda.

Kuida nemmad siis omma tö teggewad?

Nemmad teggewad keige esitekse tuh-
jad kerjekesed, pärrast kogguvad nem-
mad wilja kerjekeste sisse; lauritse päwa
aego, kui wiinne kähminne möda on, siis
kanewad aukufessed kinni, linnwad su lau-
da ehk praofessed kofko, warjartad ennast
tuule wasto, et soja saawad, jätwad ka
ennestele wäljakäidurwad auko.

Kuida sünnib perret tehha, ilma sedda et lin-
nud isse peaksid heitma?

Se sünnib mitmel wiisil tehha; agga ma
tahhan kaks wiisid, mis need keige kerge-
mad on, õppetada.

Mis on se esõimenne wiis?

Warsi kewwadel, kui need linnopuud soamad lahti tehtud, siis pannakse üks tühi pu, kelle pohhi alt on ärrawoetud, teise peäle, kus linnud sees on. Kaas tulleb peält ärrawotta ja need puud tullewad nenda ühhendada, et linnud woiwad ühhest wälja, teise sisse minna. Need puud peawad agga nenda kinnitud saama, et tuul neid ümber ei-äia. Kui nüüd nähha on, et selle pu sees, mis peäl on, wahha, messi ja poiad on, siis nemmad saawad teine teisest ärralahhitud. Pohhi pannakse alla ja teisele kaant peäle. On üks emma paigale, siis se antakse selle noorele, ja nenda on ta üks walmis linno pu.

Mis on se teine wiis?

Lauritse päwa aego ehk mis parrem on kaks nädalat enne lauritse saab üks wana pu pitkale mahha pantud; teine pu
saab

saab selle su peäle, mis maas on seätud,
et su su wasto tulleb. Seks on agga tar-
wis, et wanna pu õhtul enne sedda saab
finni matetud, nenda et mitte üks lind
ei saa wälja. Teisel homikul saab ta om-
mast lohast ärratõstetud ja tühhi pu pan-
nakse nenda peäle, kui ma ollen maenit-
send. Müüd koppuakse wanna pu peäle
fenni, et linnud selle tühja sisse lähtwad
ning et kui arwatakse, et emma ka seal
on, siis se uus pu woetakse ärra ja pan-
nakse senna kus se wanna seisnud, siis
need teised ladduwad ka teik senna peäle.
Kellel se tarkus on, et ta moistab emma
finni wotta, se wõtke hiljokeste emma näp-
po wahhele finni, ja pango tedda selle
sisse, mis tühhi on. Kui agga emma ärra
on, et ta hukka länud, siis antakse
temmale need kerjekessed, kus poiad sees
on, kül nemmad isse siis auduwad ennese-
le emma wälja. Se kasso on wägga
suur.

suur. Sel assemel, et se wanna pu olleks
piddant ärratappetud saama, sest et need
kerjekessed wägga täis lestadega on, siis
nemmad ei woivad enam poiad tehha,
sel assemel saab ta nüüd ueks puuks.
Temmal on nüüd aega küll, et ta woib
ennesele wahha ja met murretseda, ning
et se wahha nüüd ueks on saanud, siis
teeb ta ka poiad, ning tullewa aasta sees
heidab ta wisiste perred.

Kui linnud on paigale pantud, mis nemmad
siis teggewad?

Nemmad teggewad keige sui läbbi tööd;
isseärranis walmistawad nemmad kerwa-
del wahha sest et si's soja on, siis nemmad
higgistawad sedda nenda wälja, kui ma
ollen nimmetand.

Millal walmistawad nemmad met?

Mi pea kui need kerjekessed on tehtud
ja toidust leida on, hakkawad nemmad
sisse kandma.

Millal

Millal kandwad nemmad perredele toidust süsse?

Süis kui sa nõäd, et nemmad püksi koormaga käiwad, siis on se üks märk seks, et poisid walmis on. Gest se, mis nende särede ümber on, se ei olle messti waid se on se toidus mis poijadele wiakse.

Kuida need linnud tunnukse, mis heasti söüsi on?

Se nähhakse fest, kui nemmad saggedaste ja kohhe lendwad wälja; kui nende tiwad terwed on ja kui nemmad heästi koormatud taggasi tullewad.

Kuida peab se pu ollema, mis östetakse, et ta peab wasto piddama?

Pu isse peab terve ja puhhas ollema; wahha peab sees ta liikumatta ollema ja siis peab ta raskeuse pärrast ta arwatud saama.

Eks ei olle maud lihtegi tähhele panna, kui linnud östetakse?

Innimesed on wägga ebba usklikud,
ja

ja sepärrast on se suggussed leida, kes wõd-
rad asjad armastawad, mis ei sünnib
tehha, sest se läbbi rikkuwad nemmad isse
ommad puud. Se keige selgem asst on,
et innimenne omma tõ teeb ia heästi tä-
hele panneb, et keie wiisi pärrast sünnib,
küllab jummal siis õnnistab, et keie korda
lähheb.

Kes hakkab linnud piddama, mitto puud pe-
ab temma õstma?

Üks pu tahhab mitte aitada; parrem on,
kellel rammo on, et ta ennam õstab, ag-
ga arro peab ikka ollema.

Kes linnopu on õstnud, kuidas ning millal peab
temma fedda paigale pannema?

Kui ei olle kaugel se kocht, kuhho ta wi-
akse, siis on se keige pärras nou, et kaks
innimesed tallowad tedda ärra; kui agaa
se kocht kaugel on, siis peab ta kewwadel
hiliofeste regae peäle pantud ia nõnda ä-
ratootud saama. Talwe ajal tahhab se
mitte

mitte sündida, sest linnud saavad ommast
unnest ülles ärratud; lähtvad laiale ja
kül'm lemmatab neid ärra.

On se ka tarwis, et linnud saavad tallisel
aial södetud?

Joh on. Seal kus üks hulk linnopuud
on, juhtub se kül; et monningad rannos-
to on. Monningad ei olle joudnud ni pal-
jo sisse kändma, et neil oüks kül ollewad;
monningad on kiddunud ja reised ei olle
ilma pärrast saanud tööd teha. Kui ei
olle üks kange kül'm, siis nemmad söwad
wägga paljo tallisel aial. Sepärrast on
se wägga tarwis, et järrele waadetakse,
et nemmad õigel aial saavad omma toi-
dust, ja et nemmad nalga pärrast ei saa
ärrarammastud.

Kuida tunnukse, et neil pudo on?

Se tunnukse raskest pärrast ja kui sest
tabha mitte ennam tunda, siis saab piis-
sokesse wiggelega katsitud, kui paljo seal
fees

sees on. Kui pissokessed wahha tükkid
mahha pillutud on, siis on se wisiste
üks märk seks, et nälg kaes on.

Mis siis toidusseks antakse?

Kui mee wilokad wahhaga hõpis tükkis
on, siis sünnib se anda, sest messi, mis
pedetud ehk wälja tilkutud on, tahhab mit-
te nendele heaks olla. sepärrast et ennamis-
te weewli hais neid tappab, misga se är-
ratehtud on. Kes õige perremees on, se
peab siis nisuggusied mee wilokad ennesele
hoidma, et ta kowadel woib ommad lin-
nud sellega toita. Kui agga ei olle, siis
peab ta hädä pãrrast teist met wõrma.
Agga se antakse mitte nenda selge, kui
ta on, wai se pannakse sel wisil, et üks
ossa wet ja kowu ossa met saawad ülles-
fullatud. Toidus saab pissoke pu kousi-
ga pakutud, agga pu tükkid ehk õlge
pannakse sisse, selle pãrrast, et linnud
mitte uppumad ärra.

Kui

Kui linnud agga nenda nöödrad on, et nemmad ei saa enam toiduse kallale, mis siis teha?

Siis saab se pu ümber pöörtud; natuke soja met lindude peäle heidetud ja nenda ehk päike wasto ehk tuypa pantud, siis nemmad hakkawad warsti ellama ja toidust wasto wotma.

Mitto korda peawad nemmad päwas södetud saama?

Kaks kord päwas, hommikul ja õhtul.

Mis agga siis teha, kui ei olle met?

Saksad ehk kellel rammo on, wotko sukkrid lasto sedda üllesfullatada ja andko nenda omma lindudele. Agga kellel se rammo ei olle, se wotko mesi ja keetko sedda senni kurni ta paksuks jääb, ja lasto sedda ärraselleta, siis ta sünnib ette anda.

Kolmas Peatük,

Meist mesilastest, mis teiste jure war-
gusse peäle käiwad ja saawad wõd-
dajaks nimmetud.

Mis mesilassed need on?

Need on õiged mesilassed ja mitte üks
teine suggu, kui paljo innimesi arwawad.
Nemmad saawad nisuggusseks ehk lais-
kusse parrast, et ta ei olle järrele waat-
nud, ning et nemmad nalga parrasi pea-
wad warrastama.

Kust neid tunnakse?

Neid tunnakse karwast ärra, sest nem-
mad on õige prunid ja jämmedad, mis
sest tulleb, et nemmad wägga paljo niet
on sõnud. Ning kui nemmad tahtwad

pu sisse lenda, siis nemmad ei ial lenda
wad su arko kohhe sisse, waid ikka kũs-
jest, mis keikide wargade wiis on.

Kuidas perremees isse nisuggused saab?

Kui ta panned mitte tãhhele, kas kei-
tidel toidust on; kui temma sest me-est ar-
rapillub, mis temma puude seest wãlja
wottab; kui puud ilma emmata on, ja
kui puud wãgga tãis aukudega on, et
nemmad ei saa waenlaste was o piddada.

Kust se teada on, kas need wargad ommad
ehk wodrad on?

Perremees peab tãhhele pannema, et
temma ommad linnud lenda mitte om-
ma puust wãlja teise sisse. Kui ta sedda
nããb, siis wadago ta jãrrele kas se nãlga
ehk mu asja pãrrast sũnnib. On se nãl-
ga pãrrast sũndinud, si s andko ta sellele,
kellel tarwis on, toidust. Kui agga teine
teadmatta assi on, siis peab se pu, mis
peãle

peäle need wargad káiwad, árratóstetud
ning hõpis árrawüitud saama, et need
wargad ei leidwad sedda pu. Kui perre-
mees nááb, et ta õmmad ei tee sedda mit-
te, siis on need woõrad linnud, ja kui ta
tahhab abbi saada, siis tõstko ta õmma
pu árra ja pango üks teine tühhi pu jalle
assemel, siis temma woib keik árrapüda.

Eks ei olle mund waenlased, kes linnudel
pahhandust teggewad?

Neid on palju. Külm tühhane; ráhn;
warblane; konnad; kárnased konnad; sis-
salik; waablassed; hiirid; kassid; õmbli-
tud; sippelkassid ning weel teised muud.

Kuida saawad need linnud nende waenlaste
eest hoitud?

Perremees peab järrese waatma ja hoid-
ma. Linnud saawad püsiga mahhalas-
tud: hiirid árrapütud, ja sissalikud ning
konnad jáwad muidogi árra, kui keik roh-
hi saab pude ümber árratükkatud. Sip-
pellas

pekkaste peesa peab ärrapillutud saama,
ning puud saamad alla tõrvaga ärravoi-
tud, siis need sippelkased hakkavad teie
linni.

O t s.

Moistatused.

Sel asemel, et noor rahvas praego
pühade sees käwad kõrtsus, riidlemad,
toplemad, laulmad, ja ellamad omma-
de himmude järrele; sel asemel tulli enne-
muiste wanna rahvas kolko ja kõnnelepid
esitekse sest, mis nemmad ollid jutlusse
sees kuulnud. Varrast räägid nemmad teie
suggused. Ju tud ja moistatused ülles.
Uks küsis, ja teine kostis ning nenda
ollid need asjad neile kauniks aiawiteks.
Et siis se moiks ka nendesinnaste aiade sees
sündida, siis ollen minna need juttud, kui
ka

ka needfirnatſed moiſtatuſſed ülleſpans
nud. Kui ſiis kaſs ehk kolm kofko tulle-
wad, ſiis woib üks küſida ja teine arwab
ülleſ. Siin nemmad on:

Arwa ülleſ;

1. Mit al, loof peäl, mis ſe on? Rattel.
2. Arwa mis ſe on: mis muidas ei mäd-
dane, wees ei uppu ja tulleſ ei põlle?

Innimese nimmi.

3. Emmal lai maggo, iſſal pitk ſammaſ,
lapseſ keik ümmarguſſed.

Pets = ahhi ja roop.

4. Hobbone ohjata, mees piſſata, tee tol-
mata.

Suur laexo.

5. Hobbone ſõidab ja lihha weab wä-
hemaks.

Keddraminne.

6. Hobbone tallis, ſabba rääſtas.

Suits.

7. Joſeb riſtimatta ja on kaſs lord ſündind.

Kanna.

Keer

8. Keerleb ja weerleb, kui otsa saab mun-
neb. Hummalad.
9. Kirbul lähheb, luikis tulleb.
Kapsta pea.
10. Kodda kolme nurga peäl.
Pot kolme jalgaga.
11. Kõrgem kui hobbone, maddalam kui
figga. Saddul.
12. Kõrgem kui firri, maddalam kui reggi,
mustem kui süssi, walgem kui lummi.
Harrakas.
13. Koorim wässib, ei koorima kandia
wässü. Iste.
14. Runningas, Saks, tallo poeg ja keik
sõwad, ei panne ellades laua peäle, ei
neaga leikata. Emma-püü.
15. Lagge al, Lagge peäl, lae peäl laul-
takse. Kannel?
16. Popsed jofewad möda laggedat wõtia,
issa emma lomata. Heina saadud.

